

SANATATE PUBLICA

UMF CRAIOVA

2020 - 2021

- CONCEPTUL DE SANATATE
- NOUA ABORDARE A SANATATII
- DIMENSIUNILE SANATATII
- CONCEPTUL DE BOALA
- CONCEPTUL DE STARE DE BINE
- CALITATEA VIETII
- SANATATEA POPULATIEI – MODEL TIP CASA

SANATATEA PUBLICA

- DISCIPLINE FUNDAMENTALE SI SCOPURI
- ACTORI CHEIE
- MISIUNEA
- RESPONSABILITATI
- PRINCIPII

SANATATEA INDIVIDUALA

- Echilibru dinamic intre: OM si UNIVERS
mediul intern / extern
- Absenta bolii
- Sursa de refacere (resursa)
- Stil de viata sanatos
- Conditie fizica
- Energie, vitalitate
- Relatie sociala
- Stare de bine psihosociala

Definitia Sanatatii

- OMS a definit sanatatea ca pe “o stare completa de bine d.p.d.v. fizic, psihic si social si nu doar absenta bolii sau a infirmitatii”.
- Sanatatea este o stare de bine in care toate componentele sale se afla in echilibru.
- Pentru a ne mentine sanatosi trebuie sa avem grija de toate cele 6 componente.

Fizica

Mentala

Sociala

Ambientala

Spirituala

Emotionala

Definitia Sanatatii

- În ultimii ani , această definiție a fost extinsa pentru a include "capacitatea de a duce o viață productivă dpdv social și economic“.
- Unii susțin că nu poate fi definită ca o "stare" ci trebuie să fie văzută ca *un proces de adaptare continuă la cerințele în schimbare ale vieții și la sensul variabil pe care îl dăm acesteia.*
- Este un concept dinamic care ajută oamenii sa trăiască si sa munceasca bine și sa fie fericiți.

Definiția Sănătății

- Se referă la o situație care poate exista la unele persoane dar nu la toată lumea, tot timpul, nefiind de obicei observată într-un grup de ființe umane și în comunități.
- Unii consideră că este irelevantă pentru cerințele zilnice actuale, deoarece nimeni nu poate fi considerat drept sănătos , adică să fie perfect dpdv fizic, psihic și social.
- *Dacă acceptăm definiția inițială OMS , toți suntem bolnavi !!!*

NOUA ABORDARE A SANATATII

- Sănătatea este un drept fundamental al omului
- Sănătatea este esența vieții productive
- Sănătatea este intersectoriala
- Sănătatea este parte integrantă a dezvoltării
- Sănătatea este esențială pentru calitatea vieții
- Sănătatea implică persoane fizice, statul și responsabilitatea internațională
- Sănătatea și menținerea acesteia este o investiție sociala majora
- Sănătatea reprezinta un scop social la nivel mondial.

DIMENSIUNILE SANATATII

- Sănătatea este multidimensională.
- OMS a explicat sănătatea în trei perspective dimensionale: fizica, mentala și sociala.
- Pe langa acestea mai exista si alte dimensiuni: spirituala, emoționala, profesionala, politica, filosofica, culturala, socio-economica, de mediu, de învățământ, nutriționala, curativa și preventiva.

DIMENSIUNEA FIZICA

- Dimensiune fizică consideră sanatatea din perspectivă fiziologică .
- Ea conceptualizează sănătatea ca fiind biologică, o stare în care fiecare organ și chiar o celulă funcționează la capacitatea optimă și în perfectă armonie cu restul corpului.
- Sănătatea fizică poate fi evaluată la nivel comunitar prin măsurarea ratelor de morbiditate și mortalitate.

DIMENSIUNEA MINTALA

- Abilitatea de a gândi clar și coerent . Acest lucru se referă la o puternică socializare la nivelul comunităților.
- Sănătatea mintală este o stare de echilibru între individ și lumea înconjurătoare, o stare de armonie între sine și alții, coexistența dintre oameni și natura.
- Sănătatea mintală nu este doar absenta unei boli psihice .

Caracteristicile unei persoane sanatoase mintal

- Nu are conflictele interne .
- Bine adaptata la mediul extern .
- Caută identitatea proprie.
- Are un respect de sine puternic.
- Se cunoaste pe sine: mintea sa, problemele și scopurile in viata.
- Are un bun auto-control/echilibru psihic.
- Se confruntă cu probleme și încearcă să le rezolve intelectual

DIMENSIUNEA SOCIALA

- se referă capacitatea de a crea și menține relații cu alte persoane sau comunități .
- presupune armonia și integrarea în interiorul persoanei și între fiecare individ și alți membri ai societății .
- include nivelul de competențe sociale al unei persoane, funcționarea socială și capacitatea acesteia de a se deveni membru al unei societăți mai mari .

CONCEPTUL DE BOALA

- Webster Dictionary definește boala ca " o stare în care sănătatea organismului este afectată , o abatere de la starea de sănătate , o modificare a corpului uman ce întrerupe exercitarea funcțiilor vitale " .
- Oxford English Dictionary definește boala ca " o condiție a corpului sau a unei parti sau organ al corpului în care funcțiile sale sunt perturbate sau deranjate " .

CONCEPTUL DE BOALA

- Din punct de vedere ecologic boala este definită ca "o neadaptare a organismului uman la mediu".
- boala este exact opusul sănătății - orice abatere de la funcționarea normală sau starea de bine fizică sau mentală .

CONCEPTUL DE STARE DE BINE

- Reprezinta păstrarea echilibrului între factorii fizici , psihologici, sociali , de mediu și economici care ne afectează pe toți.
- Dacă în una dintre aceste zone apar probleme ce modifică echilibrul, starea globală de bine este afectată.
- Starea de bine este diferită de sănătate (absența bolii) .

STAREA DE BINE

- Starea de bine a unui individ sau grup de indivizi are componente obiective (standardul de viata sau nivelul de trai) și subiective (calitatea vietii).
- Astfel , se face distincție între noțiunea de "nivel de trai" și cea de "calitate a vieții".

STANDARD DE VIATA

- Venitul și ocupatia , standardele de locuit, sanitare si de nutritie, nivelul de furnizare al serviciilor de sănătate, de învățământ , de agrement și alte servicii sunt utilizate individual ca măsuri ale statutului socio-economic , precum și colectiv, ca un indice al standardului de viata .

NIVELUL DE TRAI

- Se compune din nouă componente: sănătate , consumul de produse alimentare , educație , ocupație și condiții de muncă, locuința , securitate socială , îmbrăcăminte , odihna și petrecerea timpului liber.
- Aceste caracteristici obiective sunt considerate a influența starea de bine la oameni.
- Se consideră că sănătatea este cea mai importantă componentă a nivelului de trai , deoarece afectarea ei înseamnă întotdeauna scăderea nivelului de trai.

CALITATEA VIETII

“Condiția de viață care rezultă din combinarea efectelor unei game complete de factori, cum ar fi cei de evaluare pentru sănătate, fericire (inclusiv confortul în mediul fizic și o ocupație satisfăcătoare), educație, realizările sociale și intelectuale, libertatea de acțiune, dreptatea și libertatea de exprimare”. - OMS (1976)

CALITATEA VIETII

- În general , calitatea vieții se refera la evaluarea stării de bine a unei persoane. Aceasta include toate aspectele fizice, emoționale și sociale ale vieții individului .
- În ingrijirile de sanatate , calitatea vietii legata de sanatate (**health-related quality of life**) se refera la o evaluare a modului în care starea de bine a individului poate fi afectată în timp de o boală , invaliditate sau tulburare functionala.
- Calitatea vieții poate fi cuantificata prin evaluarea sentimentelor de fericire sau nefericire despre diverse preocupari din viata.

Sanatatea populatiei = modelul de tip CASA

- Fundatia = sanatatea mamei si copilului
- Peretii:
  - stilul de viata
  - reducerea stresului
  - integrarea sociala
  - siguranta mediului ambiant
- Acoperisul (protectia finala impotriva bolilor) = sistemul de ingrijiri de sanatate

SANATATEA PUBLICA - definitii

- Stiinta si arta prevenirii bolii, prelungirii vietii si promovarii sanatatii prin eforturile organizate ale *intregii* societati (Acheson 1988).
- Stiinta protejarii oamenilor si a sanatatii, promovarii si redobandirii sanatatii prin efortul organizat al *intregii* societati (Hanlon).
- Acele activitati ale agentilor guvernamentale sau grupurilor comunitare ce nu sunt desfasurate de catre sectorul privat si care imbunatatesc starea de sanatate a unei comunitati sau a indivizilor dintr-o comunitate.

- **Sănătatea Publică** este ramura medicinei care se ocupă de supravegherea sănătății populației, de identificarea nevoilor sanitare ale acesteia, de cultivarea strategiilor care promovează sănătatea și de evaluarea serviciilor de sănătate.
- "Noua Sănătate Publică se ocupă cu identificarea nevoilor de sănătate și organizarea de servicii de sănătate comprehensive la nivel populațional, incluzând astfel procesul de informare în vederea caracterizării stării de sănătate a populației și mobilizarea resurselor necesare pentru a interveni asupra acestei stări.
- Deoarece esența sănătății publice este starea de sănătate a populației aceasta include organizarea personalului și a unităților medicale în vederea furnizării tuturor serviciilor de sănătate necesare pentru promovarea sănătății, prevenirea bolilor, diagnosticare și tratamentul bolilor, precum și reabilitarea fizică, socială și profesională".

Sănătatea publică (după OMS)

„știința care studiază problemele de sănătate ale unei populații, starea de sănătate a colectivității, serviciile de igiena mediului, serviciile generale sanitare și administrarea serviciilor de îngrijiri. Este strâns legată de conceptele medicinei preventive, medicinei sociale, abordând în egală măsură sănătatea comunitară și sănătatea publică veterinară”.

Winslow

„Sănătatea publică este știința și arta de a preveni boala, de prelungire a vieții și de promovare a sănătății fizice și mentale prin eforturile organizate ale comunității pentru asanarea mediului, lupta contra bolilor transmisibile, educația individului în igiena personală, organizarea serviciilor de îngrijiri medicale și comunitare pentru diagnosticul precoce și tratamentul oportun al bolilor și dezvoltarea unui mecanism social care să asigure fiecărui individ al comunității un standard de viață adecvat menținerii sănătății sale”.

Discipline fundamentale ale SP:

- **BIOSTATISTICA**
- **EPIDEMIOLOGIA**
- **PROMOVAREA SANATATII SI EDUCATIA PENTRU SANATATE**
- **MEDICINA AMBIENTALA (SANATATEA MEDIULUI)**
- **MANAGEMENTUL SERVICIILOR DE SANATATE**
- **SANATATEA GLOBALA**

SCOPURI

- PROMOVAREA SANATATII
- PROTEJAREA SANATATII
- CONTROLUL MORBIDITATII
- REDOBANDIREA SANATATII

Reducand astfel:

- INSATISFACTIA
- DISCONFORTUL
- DEFICIENTA
- INCAPACITATEA / HANDICAPUL
- DECESUL PREMATUR

ACTORII CHEIE (pe plan national)

- Guvernul prin toate ministerele si departamentele cu impact asupra sanatatii populatiei;
- Consiliile municipale si judetene, DJSP, CNAS, CJAS;
- ONG-uri, organizatii profesionale si comunitare;
- Furnizorii de ingrijiri primare (cabinete medicale);
- Universitati si institute de cercetare.

MISIUNEA SANATATII PUBLICE

- *SATISFACEREA INTERESELOR SOCIETATII / COMUNITATII ASIGURAND CONDITIILE PRIN CARE FIECARE INDIVID SA POATA FI SANATOS.*
- Necesita eforturi interdisciplinare organizate ce se adreseaza problemelor de sanatate fizica, mentala si ambientala ale comunitatilor si populatiilor cu risc de boala si accidente.
- Este indeplinita prin aplicarea tehnicilor si interventiilor de promovare a sanatatii si prevenire a bolilor , tehnici concepute sa imbunatateasca si sa mentina calitatea vietii.

RESPONSABILITATILE SANATATII PUBLICE

1. Monitorizarea starii de sanatate in scopul identificarii problemelor de sanatate ale comunitatii.
2. Diagnosticarea si investigarea problemelor si pericolelor pentru sanatate existente in comunitate.
3. Informarea si educarea cetatenilor despre aspecte de sanatate individuala si populationala.
4. Mobilizarea partenerilor comunitatii pentru identificarea si rezolvarea problemelor de sanatate.
5. Dezvoltarea de politici, strategii si programe de sanatate care sa sustina eforturile individuale si comunitare.

RESPONSABILITATI

6. Implementarea de legi si regulamente care sa protejeze sanatatea si sa asigure securitatea / siguranta cetatenilor.
7. Realizarea unor puncti de legatura intre serviciile de sanatate publica si cetateni.
8. Asigurarea unui personal competent atat in serviciile de sanatate publica cat si in serviciile de sanatate individuale.
9. Evaluarea eficientei, accesibilitatii si calitatii serviciilor de sanatate individuale si comunitare (populationale).
10. Cautarea unor solutii inovatoare la problemele de sanatate actuale si viitoare.

Principiile asistentei de Sanatate Publica

Responsabilizarea societatii pentru SP

Focalizarea pe grupuri populationale si preventie primara

Preocuparea pentru determinantii starii de sanatate

Abordarea multidisciplinara si intersectoriala

Parteneriat activ cu populatia si cu autoritatile publice centrale si locale

Decizii bazate pe cele mai bune dovezi stiintifice existente la momentul respectiv (SP bazata pe dovezi)

In situatii speciale, decizii fundamentate pe principiul precautiei

Descentralizarea sistemului de SP

Existenta unui sistem informational si informatic integrat pentru managementul SP

Domenii de interventie ale asistentei SP

- 1. Prevenirea, supravegherea si controlul bolilor transmisibile si netransmisibile prin:**
  - programe de vaccinare
  - controlul epidemiilor
  - supravegherea bolilor
  - supravegherea FR comportamentali
  - prevenirea accidentelor
- 2. Monitorizarea starii de sanatate prin:**
  - monitorizarea indicatorilor starii de sanatate
  - monitorizarea determinantilor starii de sanatate
  - monitorizarea eficacitatii si eficientei activitatilor SP
  - evaluarea nevoilor populatiei privind serviciile de SP
- 3. Promovarea sanatatii si educatia pentru sanatate prin:**
  - campanii de informare-educare-comunicare
  - programe de educatie pentru sanatate si promovare a sanatatii in comunitati
  - dezvoltarea si implicarea comunitatilor locale
  - pledoaria pentru SP

4. Sanatatea ocupationala prin:

- definirea standardelor de SO
- controlul aplicarii reglementarilor sanatatii in munca

5. Sanatatea in relatie cu mediul prin:

- monitorizarea factorilor de mediu in relatie cu sanatatea
- reglementarea calitatii principalilor factori de mediu
- stabilirea normelor de igiena si SP comunitare
- controlul aplicarii reglementarilor referitoare la calitatea factorilor de mediu

6. Reglementarea primara si secundara in domeniul SP prin:

- elaborarea, revizuirea, adaptarea si implementarea legislatiei SP
- reglementarea circulatiei bunurilor si serviciilor cu impact potential asupra SP

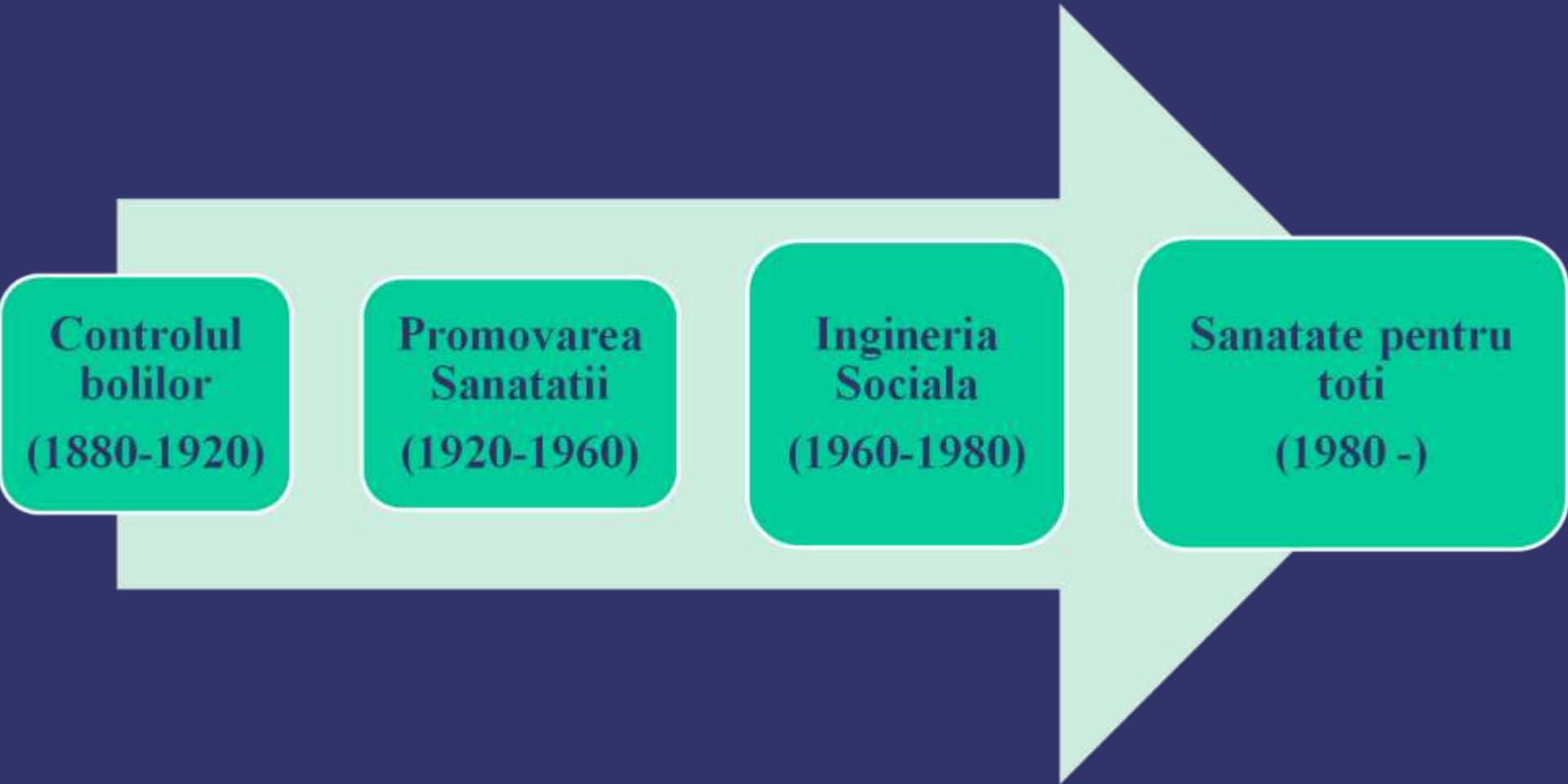
7. Managementul SP bazat pe:

- manag politicilor, planificarii si dezvoltarii sistemului de SP
- formularea si implementarea politicilor de SP pe baze stiintifice
- cercetarea in domeniul SP si a sistemelor de sanatate
- colaborarea si cooperarea internationala in domeniul SP

8. Servicii specifice de SP:

- servicii de sanatate scolara
- servicii de urgenta in caz de dezastre si calamitati
- servicii de laborator in domeniul SP
- servicii de planificare familiala
- servicii de screening pentru depistarea precoce a bolilor
- servicii prenatale si postnatale
- servicii de consiliere in domeniul SP
- servicii de SP in transporturi

Evolutia conceptuala a Sanatatii publice

REALIZARI ALE SANATATII PUBLICE - SEC. XX

Vaccinarea – eradicarea variolei, eliminarea poliomielitei, controlul rujeolei, rubeolei, tetanus, difteriei si infectiei cu Hemophilus
Influenze tip B;

Siguranta rutiera – reducerea deceselor datorate accidentelor rutiere prin implementarea de tehnologii inalte de constructie pentru vehicule, imbunatatirea soselelor, schimbari in comportamentul soferilor si pietonilor;

Reducerea numarului accidentelor si riscurilor de boli profesionale la locul de munca;

Controlul bolilor infectioase (f.tifoida, holera, TBC, BTS)

Reducerea numarului deceselor datorate bolilor coronariene si AVC prin modificarea factorilor de risc (fumat, HTA) si acces imbunatatit la diagnostic si tratament precoce;

REALIZARILE SANATATII PUBLICE - SEC.XX

Alimente mai sanatoase – prin reducerea contaminarii microbiene si cresterea continutului nutritional.

Bolile nutritionale carentiale – rahitism, gusa, scorbut, anemii - sunt sub control.

Mame si copii mai sanatosi – igiena si nutritie mai buna, utilizarea antibioticelor , acces la servicii specializate si dezvoltarea tehnologiei utilizate in monitorizarea noi-nascutilor si a gravidelor / mamelor;

Planning familial – reducerea dimensiunii familiei, imbunatatirea sanatatii copilului si mamelor;utilizarea de bariere contraceptive >>> reducerea numarului de sarcini nedorite si BTS;

Fluorizarea apei potabile >>> reduce numarul cariilor dentare si a dintilor pierduti;

Declararea fumatului ca pericol pentru sanatatea populatiei si masuri de stopare/reducere a fumatului >>>scaderea morbiditatii si mortalitatii datorate fumatului.

Amenintari pentru SP in secolul XXI

- Efectele globalizarii asupra sanatatii populatiei
- Terorismul medical
- Rezistenta antimicrobiana
- Bioterorismul , nanotehnologia si inteligenta artificiala
- Poluarea electromagnetica (ELF, dirty electricity, retelele GSM si Wi-Fi, comunicatii prin satelit, etc.)
- Schimbari ale modelului global de morbiditate
- Cresterea costurilor pentru medicamente si servicii de sanatate
- Crize globale (problema-reactie-solutie):
  - financiare, economice si sociale
  - alimente, energie si apa
- Guvernare mondiala pentru sanatate (OMS, ONU, OMC, BM, FMI)